

Notatka z pierwszego spotkania konsultacyjnego Strategii Cyfryzacji Państwa

Temat: Przyszłość finansowania sektora cyfrowego

Data spotkania: 26 listopada 2024 r.

Miejsce spotkania: Ministerstwo Cyfryzacji, ul. Królewska 27 w Warszawie

Wątki poruszane podczas spotkania:

- Jak zapewnić odpowiedni poziom finansowania dla rozwoju cyfrowego państwa i gospodarki w najbliższych latach?
- Jakie sektory powinny uzyskiwać priorytet w finansowaniu? Gdzie konieczne jest finansowanie publiczne, a gdzie potrzeba przede wszystkim stymulacji inwestycji prywatnych?
- Z czego wynika niski poziom inwestycji w Polsce i co trzeba zrobić, by – w sferze cyfrowej – go podwyższyć? Czego potrzeba, by zwiększyć poziom nakładów na B+R?
- Jaka jest przyszłość finansowania inwestycji w sektor telekomunikacyjny, w obliczu rosnącego obciążenia sieci i dużych rozmiarów luki inwestycyjnej?
- Jak transformować system podatkowy, by uwzględniał wymagania stawiane przez cyfryzację państwa i gospodarki?
- Czego możemy oczekiwać w związku ze zbliżającą się nową unijną perspektywą finansową?

I RUNDA

Wypowiedzi uczestników debaty zgodnie z kolejnością zabierania głosu:

Piotr Mieczkowski, Fundacja DigitalPoland

- Kwestia przejrzystości finansowania z budżetu państwa – wg uczestnika brakuje transparentności w tym obszarze, bo nie wiadomo tak naprawdę, ile nasz kraj wydaje na cyfryzację. Należy zacząć raportować wydatkowane kwoty i warto dodać taką deklarację do strategii.
- Brakuje koordynacji programów związanych z innowacją, te z kolei nakładają się na siebie, a środki finansowe potrzebne są na różnych etapach działania startupów. Potrzebna jest lepsza koordynacja i przejrzystość wydawania środków.
- Zwrócona została również uwaga na potrzebę synergii między programami UE i krajowymi, aby uniknąć działań *ad hoc* – brakujące finansowanie UE można uzupełniać środkami krajowymi (przykładami takich dobrych praktyk są Szwecja czy Holandia).

Michał Kanownik, Związek Cyfrowa Polska (ZIPSEE)

- Brakuje instytucji, która koordynuje wydatki. Instytucje wydają środki finansowe, nie widząc się wzajemnie. Należy dokonać przeglądu wydatków oraz lepszej koordynacji, żeby pieniądze były wydatkowane we właściwy sposób.
- Bez stymulowania inwestycji prywatnych nie da się zapewnić wystarczającej puli środków na cyfryzację. Trzeba zachęcić sektor prywatny do inwestycji (np. poprzez ulgi podatkowe).
- Wskazane jest tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych dotyczących funduszy inwestycyjnych i narzędzi wsparcia oraz pogłębianie współpracy transgranicznej na linii biznes-nauka (projekty wdrażające projekty badawcze).

Kowalski Piotr, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji

- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) – widoczne są obszary, w których pozostaną środki; konieczna jest rewizja i podjęcie kwestii przesunięcia środków na cyfryzację.
- Pojawił się też postulat nieograniczania dostępu do środków unijnych dla dużych podmiotów, w tym firm amerykańskich. Działa już nowa Komisja Europejska i obecny czas jest właściwym w kwestii podjęcia rozmów nt. kolejnej perspektywy finansowej.
- Dostęp i przepływ informacji – centralne instytucje powinny zaplanować jakie będą poszczególne elementy budżetu i jak informować polskie firmy o dostępnych środkach finansowych.
- Fundusz Szerokopasmowy – w Strategii Cyfryzacji Państwa widoczna jest luka w finansowaniu w latach 2030-2035 i może się okazać, że fundusz nie służy wyznaczonym celom.
- Strategia Cyfryzacji Państwa powinna być bardziej operacyjna i brać pod uwagę obszar odporności gospodarki na różnego rodzaju kryzysy oraz kwestię finansowania, szczególnie w kontekście trudnej sytuacji geopolitycznej Polski. To wszystko ma wpływ

na wizerunek i finansowanie sektora cyfrowego, natomiast w Strategii brak uwzględnionego komponentu finansowego.

Bartłomiej Nocoń, Związek Banków Polskich

Potrzebna jest digitalizacja wszystkich obszarów, dlatego trzeba dokonać rewizji Strategii z uwzględnieniem branż, które miały trudności z cyfryzacją i w rezultacie procesy te miały miejsce później (w szczególności przemysł).

Wymienione zostały następujące wyzwania i sugestie:

- Dla projektów finansowanych z KPO – ze względu na opóźnienie o 2 lata i krótki termin wydatkowania tych środków finansowych (ok. 60 mld do czerwca 2026 r.), padła sugestia wydłużenia terminu możliwości ich wydatkowania oraz rozliczenia.
- Struktura planowanych wydatków – mając na względzie istotny udział wydatków publicznych na transformację energetyczną i modernizację wojska/obronność, trzeba w tych obszarach też uwzględnić komponent cyfrowy. Należy wziąć pod uwagę wydatki na cyfryzację we wszystkich obszarach, aby skutecznie zarządzać strukturą wydatkowania środków.
- Poziom inwestycji i mobilizacja kapitału przedsiębiorców krajowych (gdzie głównym silnikiem jest konsumpcja) – obecnie widoczny jest brak zaangażowania kapitału przedsiębiorców i trzeba poprawić poziom inwestycji wszelkiego typu: inwestycji publicznych oraz prywatnych. Dopiero przy inwestycjach i mobilizacji kapitału krajowego nasza gospodarka może się ożywić.
- Istnieje wiele dobrych przykładów inwestycji w dziedzinie cyfryzacji (takie kraje, jak np. Niemcy, Szwecja, Izrael, Finlandia) oraz dobrych praktyk, w jaki sposób należy rozwijać gospodarkę cyfrową, kształtować cyfrowy ekosystem i realizować inwestycje – przedstawiciel Związku Banków Polskich zapewnił o możliwości udostępnienia materiałów na ten temat.
- Aby skutecznie wdrażać Strategię i znaleźć się w czołówce krajów adaptujących nowe technologie, konieczna jest mobilizacja, aby toczyła się dyskusja dotycząca cyfryzacji w różnych obszarach, sposobów realizacji i finansowania Strategii Cyfryzacji Państwa oraz międzysektorowa współpraca przy realizacji pomysłów z uwzględnieniem wszystkich zaangażowanych stron (społecznej, rządowej, przedsiębiorczej, naukowej i akademickiej) – tak jak to się dzieje np. w Szwajcarii, Japonii, Korei Południowej czy w Stanach Zjednoczonych.

Magdalena Urbańska, Stowarzyszenie Pionierzy Przyszłości – Instytut Rozwoju Zawodowego

- Zwrócona została uwaga na sprawę edukacji młodszych dzieci i ogółu społeczeństwa.
- Istotne jest też zauważenie korelacji i użycia tych samych aplikacji/rozwiązań cyfrowych w różnych miejscach, tak by tylko ewentualnie w niewielki sposób modyfikować rozwiązania, a nie tworzyć nowe rozwiązania od początku.
- Potrzebna jest koordynacja i współpraca z sektorem prywatnym w realizacji strategii - warto skupić się przede wszystkim na rozwiązaniach dla polskich firm i informacji jak pozyskiwać środki wdrażające.

Podsumowanie I rundy wypowiedzi:

Pan Dyrektor Ryszard Łuczyn przedstawił wątki pojawiające się w dyskusji:

- koordynacja sposobów finansowania cyfryzacji (w tym wydatków na innowacje);
- konieczność współpracy z sektorem prywatnym;
- zapewnienie synergii między środkami krajowymi a unijnymi (również w kontekście dziesiątków miliardów złotych do wydania z KPO, programu FERC oraz nowej perspektywy finansowej UE na lata 2028-2034).

Pan Minister Dariusz Standerski podkreślał, że konsolidacja środków musi rozpocząć się od zebrania informacji o wydatkach na cyfryzację. Wg Ministra wyzwaniem jest nie samo wydanie środków finansowych na rozwój cyfrowy i technologie, ale zrobienie tego w sposób zrównoważony i sensowny. Poczynione inwestycje mają w odpowiedni sposób służyć obywatelom.

Minister zauważył także, że rewizja i korekty związane z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności zostały już częściowo zrealizowane, wciąż jednak koordynacja na poziomie centralnym wymaga dalszego usprawniania. Na przykład stworzenie Fabryki Sztucznej Inteligencji przy Akademickim Centrum Komputerowym „Cyfronet” Akademii Górniczo Hutniczej w Krakowie udało się sfinansować z racji nowelizacji ustawy budżetowej.

Minister podkreślił, że finansowanie Strategii Cyfryzacji Państwa i powiązane działania na kolejne lata trzeba planować w taki sposób, żeby z jednej strony utrzymać płynność, a z drugiej strony kontrolować wydatki.

II RUNDA

Wypowiedzi uczestników debaty:

Katarzyna Biesialska, Logicise sp. z o. o.

- Komentarz dotyczył m.in. środków finansowych z Unii Europejskiej – KPO nie jest jedynym źródłem finansowania innowacji oraz transformacji cyfrowej. Np. Europejska Rada ds. Badań Naukowych (Rada) przewidziała ok. 16 mld euro na lata 2021-2027. Rada istnieje od 2007 r., a Polska pozyskała 87 grantów, a w sumie Rada przyznała ich ponad 16 tysięcy.
- Pojawił się postulat wspierania rozwoju sektora naukowego i badawczego oraz ich synchronizacja ze sferą gospodarczą. Nie należy specjalizować się w każdym obszarze, należy wybrać ważne sektory, w których Polska będzie konkurencyjna.

Marta Brzoza, Polska Izba Komunikacji Elektronicznej (dodatkowo z Tomaszem Bukowskim)

- W kontekście inwestycji w sektorze prywatnym i budowania odporności w sytuacjach kryzysowych (np. pandemia COVID-19, wojna), została zwrócona uwaga na firmy telekomunikacyjne. Sektor telekomunikacyjny inwestuje ok. 10 mld zł rocznie w innowacje, potrzebna jest jednak identyfikacja łańcucha cyfryzacji poszczególnych sektorów.

- Jednocześnie trzeba zwrócić uwagę na tzw. rozpraszacze, np. „rozbudowany gorset regulacyjny” (nadmierne regulacje, obciążenia administracyjne i koszt wdrożenia zmian regulacyjnych).
- Polska Izba Komunikacji Elektronicznej popiera kierunek wpisania cyfryzacji jako jeden z elementów oceny zmiany regulacyjnej/zmian legislacyjnych, jak również jako element zamówień publicznych.

Michał Dybowski, Fundacja Healthcare Poland

- Fundacja Healthcare Poland jest liderem sekcji GRAI ds. *Piaskownic regulacyjnych i wspierania innowacji*. W Strategii należy bardziej uwzględnić potrzeby sektora prywatnego, w szczególności podmiotów leczniczych.
- KPO jest narzędziem udzielania takiego wsparcia również w sektorze zdrowia i realizacji świadczeń zdrowotnych. Należy zabiegać o przedłużenie wydatkowania i rozliczenia tych środków – dofinansowanie powinno być przewidziane w dłuższej perspektywie finansowej.
- Uczestnik debaty wskazał także na kwestię interoperacyjności i interdyscyplinarności w zakresie cyfryzacji. Dane medyczne – te informacje są kluczowe dla zarządzania szpitalami, dlatego tak ważne jest, żeby znaleźć odpowiedni sposób, aby chronić te dane i przetwarzać je w bezpieczny sposób. W kontekście budowania odporniej infrastruktury koniecznym będzie zastosowanie scentralizowanego systemu izolowanego (szpitale) – pomoże to skutecznie zabezpieczyć dane medyczne obywateli.
- Pojawił się pomysł sieci zarządzanej np. przez NASK i odpornej infrastruktury zabezpieczającej dane medyczne z bezpośrednim wsparciem dla implementacji dyrektywy NIS2.
- Potrzebne jest też wsparcie oraz synchronizacja z obszarem wdrażania „zielonych” rozwiązań i rozwiązań na rzecz dekarbonizacji gospodarki (w odniesieniu do Europejskiego Zielonego Ładu).

Tomasz Bukowski, Polska Izba Komunikacji Elektronicznej

- Komentarz w odniesieniu do Białej Księgi Komisji Europejskiej „Jak sprostać potrzebom Europy w zakresie infrastruktury cyfrowej?” i raportu Dragiego – nie będzie sprawnej cyfryzacji bez dobrych sieci telekomunikacyjnych.
- Podniesiony został postulat konieczności powstawania korzystnych regulacji prawnych, aby w Polsce miały miejsce inwestycje prywatne, których obecnie brakuje. W związku z tym przedstawiciel PIKE wskazał, że najpierw powinna powstać Strategia Cyfryzacji Państwa, a następnie prawo komunikacji elektronicznej (PKE).
- Utrzymanie sprawnej i bezpiecznej sieci telekomunikacyjnej jest kluczowe, natomiast wg corocznych raportów Urzędu Komunikacji Elektronicznej stan rynku telekomunikacyjnego w Polsce jest zły.

Jolanta Jaworska, Lewiatan / IBM Polska Sp. z o.o.

- Należy zrobić przegląd projektów, które już są finansowane z różnych źródeł – brakuje informacji co wynikało np. z projektów finansowanych ze środków Narodowego

Centrum Badań i Rozwoju. Wskazane jest zbieranie tych informacji i stworzenie repozytorium projektów (konieczność ewaluacji), w jaki sposób realizowane projekty przekładają się na wdrażane rozwiązania w sektorze publicznym.

- Jest kilka instytucji, które zajmują się finansowaniem innowacji i wdrażaniem nowych technologii, natomiast brakuje koordynacji na poziomie centralnym, długofalowego planowania oraz informacji o różnych źródłach finansowania.
- Należy spojrzeć na dobre przykłady z innych krajów, które wspierają wiodące ośrodki i instytucje badawcze oraz budują wokół nich ekosystem lokalnych firm (np. w Niemczech czy Wielkiej Brytanii). Jest ogromne zapotrzebowanie na bliską współpracę z administracją państwową, co może stać się motorem inwestycji i rozwoju. Państwo powinno być partnerem dla małych i dużych firm.

Michał Jaworski, Microsoft sp. z o.o.

- Działania związane z finansowaniem transformacji cyfrowej oraz współpracą między sektorem publicznym a prywatnym – nie chodzi tylko o ulgi. W opinii uczestnika rynek utrzymuje możliwość inwestycji, żadne fundusze tego nie zrobią.
- Ważne jest upraszczanie regulacji oraz działania proeksportowe w budowaniu rozwiązań cyfryzacyjnych – brakuje fachowców, rozwiązań na całym świecie i działań, które pomogą w kształtowaniu tego rynku i utrzymaniu tempa.
- Jest też potrzeba budowania bezpieczeństwa cyfrowego i cyberodporności oraz stworzenia ram prawnych dla ministra właściwego ds. informatyzacji.
- Uczestnik spotkania wskazał na propozycję utworzenia zespołów typu *Skunk works*,
- Należy znaleźć tematy, które w ciągu 10 lat postawią Polskę w czołówce krajów świata (nie Europy) – nie przez przypadek, ale żeby to wynikało właśnie ze Strategii. Nie bazując jednak na social mediach i będąc surowym w ocenach, bo mamy ograniczone zasoby.

Ignacy Święicki, Polski Instytut Ekonomiczny

- Została zwrócona uwaga na konieczność powiększenia budżetu unijnego (na podstawie raportu Draghiego) oraz zwiększenia nakładów na inwestycje cyfrowe.
- W kontekście unijnym ważne jest też powiązanie wymiaru polskiego z europejskim.
- Pojawił się postulat dot. dostępności sieci 5G.
- Finansowanie innowacyjnych rozwiązań, startupów i technologii – w Polsce brakuje finansowania typu Venture Capital (VC) przy zamówieniach publicznych.

Podsumowanie II rundy wypowiedzi:

Pan Dyrektor Ryszard Łuczyn podsumowując dyskusję wybrał kluczowe wątki, które pojawiały się w dyskusji:

- upraszczania regulacji i wsparcia dla rynku (np. w postaci ulg podatkowych czy stymulowania działań proeksportowych oprócz samych inwestycji i konsumpcji);
- dalszy ciąg wątku związanego z koordynacją finansowania cyfryzacji (w tym mapowanie funduszy oraz współpraca biznesu z administracją);

- finansowanie innowacyjnych przedsiębiorstw (w tym innowacyjnych przedsięwzięć oraz systemów AI wysokiego ryzyka);
- wątek ochrony danych i cyberbezpieczeństwa (przede wszystkim w kontekście ochrony zdrowia);
- kwestie związane z finansowaniem innowacyjnych przedsiębiorstw (szczególnie trudności w kontekście programu innowacyjnych zamówień oraz kwestii kapitału wysokiego ryzyka).

Pan Minister Dariusz Standerski w swojej odpowiedzi zwrócił uwagę na problem aktywowania kapitału prywatnego oraz akcji kredytowych, który jest problemem całej polskiej gospodarki, nie tylko sektora cyfrowego.

W kontekście koordynowania środków Minister wskazał, że sposoby lepszego finansowania są testowane przy funduszu rozwijania sztucznej inteligencji. Minister zaznaczył przy tym, że pojawiająca w Internecie tabela dotycząca finansowania AI w Polsce została zamieszczona przez zewnętrzne podmioty, żeby wprowadzać ludzi w błąd i nie została ona autoryzowana przez żadną publiczną instytucję do tego uprawnioną.

Minister zauważył, że obecna nowelizacja ustawy o informatyzacji jest ostatnią, zanim ten dokument stanie się całkowicie nieczytelny i trzeba będzie opracować nowe regulacje cyfrowe w Polsce.

Minister Dariusz Standerski podkreślił, że ma świadomość istnienia ograniczeń w przepisach o zamówieniach publicznych – szczególnie w zakresie finansowania rozwiązań cyfrowych. Zapewnił również, że chciałby zagwarantować poprawienie przepisów, gdzie to jest najbardziej uciążliwe.

Jeżeli chodzi o przepisy unijne i ich konsolidację, to zadaniem Ministerstwa w pierwszym kroku było przede wszystkim wdrożenie regulacji unijnych, tam gdzie to było konieczne, natomiast kolejnym krokiem będzie konsolidacja. Niestety, m.in. w związku z opóźnieniami dotyczącymi wdrożenia Europejskiego Kodeksu Łączności Elektronicznej, na Polskę zostały nałożone do zapłacenia kary pieniężne.

III RUNDA

Wypowiedzi uczestników debaty:

Jan Pabisiak, SEC Newgate CEE

- Sektor kreatywny – bardzo dużo uwagi jest poświęcone obszarowi *gamedev*, jednak z pominięciem udziału obszaru audiowizualnego (w tym filmowego i telewizyjnego).
- Uczestnik zadał również pytanie o wskaźnik efektywności - dlaczego dotyczy tylko sektora *gamedev*?
- Katalog bodźców dla sektora kreatywnego – prośba o rozważenie rozwiązań sprawdzonych w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej, np. ulgi podatkowe czy refundacja zapłaconych podatków?
- Str. 116 Strategii - w dziale dotyczącym dezinformacji został użyty ogólny termin „media”, co zostało określone jako „krzywdzące” dla sektora audiowizualnego

(ze względu na zrównanie z platformami społecznościowymi, które są głównym źródłem oraz kanałem szerzenia dezinformacji).

Mariusz Szmigiel

- Tworzenie innowacyjnych rozwiązań, wspieranie kompetencji i eksport innowacji cyfrowych – Polska w tym obszarze ma olbrzymi potencjał.
- Powinniśmy skupić się na tworzeniu kompetencji, które umożliwiają kreatywne myślenie oraz współpracę.
- Polski rynek startupowy nie rozwija się w sposób prawidłowy przez brak finansowania Venture Capital (VC).
- Mamy duży potencjał do realizacji zadań w strukturze współpracy i we wspólnym ekosystemie, należy wypracować dobry styl współpracy między sektorem publicznym i prywatnym.
- W kontekście walki z dezinformacją, nauki krytycznego myślenia i umiejętności korzystania z mediów (*media literacy*) – należy także inwestować w ludzi oraz rozwój ich umiejętności, a nie tylko w nowe technologie.

Karol Skupień, Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej

- W Strategii nie widać wspierania polskich małych i średnich przedsiębiorstw oraz startupów na każdym etapie rozwoju - obszar niedostrzegany przez Ministerstwo.
- Prośba o zlikwidowanie w koncepcjach finansowania gigantomanii – ważniejsze jest wsparcie małych projektów – po 2-5 mln. Trzeba też określić jasne kryteria, jakie projekty są potrzebne i jakie mogą liczyć na dofinansowanie.

Marta Brzoza, Polska Izba Komunikacji Elektronicznej (ponownie)

- Poruszony został problem tzw. *gold platingu*, czyli nakładania przez państwo członkowskie wyższych standardów prawnych, niż wynikałoby to z bezpośredniego brzmienia przepisów unijnych.
- Podkreślona została ważna rola państwa – przedsiębiorcy będą inwestować w 5G, natomiast w rękach państwa i decydentów jest kwestia „dystrybucji” częstotliwości.
- Prośba o nieszufladkowanie i wyciąganie lekcji z przeszłości.

Michał Dybowski, Fundacja Healthcare Poland (ponownie)

- Procedury przetargowe - prośba o uwzględnienie stosunku jakości i funkcjonalności do ceny.
- Przez uczestnika podniesiony został także temat piaskownic regulacyjnych.

Bartłomiej Nocoń, Związek Banków Polskich (ponownie)

- Został poruszony aspekt mądrego wybrania tych sektorów, które mają perspektywy do rozwoju - na te kilka określonych obszarów trzeba się zdecydować.
- Bardzo ważna jest edukacja cyfrowa i zadbanie o osoby wyłączone cyfrowo.
- Sektor bankowy jest w posiadaniu przydatnych danych i materiałów, którymi może się podzielić.

- Wzrost apetytu na ryzyko – potrzebujemy do tego narzędzi na poziomie publicznym, mechanizmów regulacji i komercjalizacji (narzędzia tego typu są konieczne do rozwoju innowacji).

Podsumowanie III rundy wypowiedzi:

Na zakończenie Pan Minister Dariusz Standerski odniósł się do trzech najistotniejszych wątków, które były poruszane w ostatniej rundzie:

- uwzględnienie sektora telewizyjnego i filmowego w Strategii;
- szukanie nowych źródeł finansowania cyfryzacji;
- kontroli nad wydatkami z budżetu państwa.

Oдноśnie sektora telewizyjnego i filmowego Minister przywołał spotkanie z przedstawicielami Stowarzyszenia Twórców Telewizyjnych i Gier Wideo oraz z Europejskim Stowarzyszeniem Filmowym, podczas którego został sformułowany jedyny postulat tej grupy interesariuszy odnośnie regulacji związanych z cyfryzacją, walką z dezinformacją i wykorzystywaniem sztucznej inteligencji – było to wsparcie tej części sektora w ograniczaniu pirackich transmisji walk bokserskich i meczów piłkarskich. W związku z tym w aktualnej wersji Strategii brak jest szerszego spojrzenia na ten sektor należałoby tę kwestię w dokumencie uzupełnić.

Oдноśnie poszukiwania nowych źródeł finansowania cyfryzacji oraz otwierania się na nowe obszary, Ministerstwo Cyfryzacji zacieśniło ostatnio współpracę z Ministerstwem Obrony Narodowej oraz Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, i jest to obecnie jeden z obszarów testowych. W tym celu powstał również m.in. specjalny fundusz wspierający rozwój sztucznej inteligencji oraz Instytut badawczy IDEAS.

Minister podkreślił także istotę współpracy międzyresortowej, która wygląda coraz lepiej. Wskazał również, że kwestia współpracy międzyresortowej może być jednym z brakujących elementów w obszarze finansowania w sektorze dual-use (towary podwójnego zastosowania).

Oдноśnie kontroli nad wydawaniem środków np. z KPO – wg Ministra wyzwaniem jest również koordynacja między poziomem rządowym a samorządowym, gdzie jest bardzo wiele podmiotów i w kontekście przewyciężania silosowości oraz decentralizacji zarządzania będzie trzeba opracować nowe rozwiązania.